6
1
0
జీవో

ఎవర్ని పొమ్మంటోందో

ఎందుకు పొమ్మంటోందో

అర్థం చేసుకోండి

ప్రజలారా!

జీవో 610 అమలు గురించి జరుగుతున్న రచ్చ మీరందరూ ప్రతిరోజూ దినపత్రికలలో చదువుతున్నారు, టీవిలో చూస్తున్నారు. మన రాజకీయ నాయకులు మాట్లాడేటప్పుడు ప్రశ్నలు, జవాబులు, తిట్లు, సవాళ్ళు, శాపనార్థాలు, వెక్కిరింత అన్నీ ఎంతగా కలగలిసిపోతాయంటే విషయమేమిటో ఎవరికీ అర్థంకాదు.

అయితే ఇది ఉద్యోగ రంగంలో సమాన అవకాశాలు అనే ముఖ్యమైన హక్కుకు సంబంధించిన విషయం కాబట్టి రాష్ట్రంలో అన్ని ప్రాంతాల ప్రజలూ ఈ వివాదంలోని విషయాలను అర్థం చేసుకోవడం అవసరం అని మేము భావిస్తున్నాం.

ముందు కొన్ని అపోహలు తొలగించుకుంటే మంచిది.

1. ఉద్యోగాలలో స్థానిక రిజర్వేషన్లు తెలంగాణకు ప్రత్యేకం కాదు. స్థానిక రిజర్వేషన్లు అతిక్రమించబడ్డాయన్న తెలంగాణవారి ఫిర్యాదు మేరకు జీవో 610 జారీ అయినప్పటికీ, ఇందులోని సూత్రం అన్ని ప్రాంతాలకూ వర్తిస్తుంది. చట్టం ప్రకారం స్థానికులను నియమించవలసిన పోస్టులలో స్థానికేతరులను నియమించి ఉంటే వారిని తొలగించి ఆ ఖాళీని స్థానికులతో నింపాలి అనేది దీని సారాంశం. అటువంటి జీవో ఆంధ్ర ప్రాంతం వాళ్ళూ అడగొచ్చు, పొందవచ్చు.

2. ఎప్పటి నుండో తెలంగాణలో ఉద్యోగాలు చేస్తున్న వాళ్ళను అకస్మాత్తుగా వెళ్ళిపొమ్మనడం లేదు. జీవో 610 డిసెంబర్ 30, 1985 నాడు జారీ అయింది. చట్ట విరుద్ధంగా తెలంగాణ ప్రాంతంలో నియమించబడ్డ స్థానికేతరులను మార్చి 31, 1986లోగా పంపించి వేయాలని ఆ జీవో చెప్తుంది. ఆ గడువు దాటి 20 సంవత్సరాలు గడిచాయి. అది అమలు కావలసి ఉంటుందనీ, ఏదో ఒక రోజు అవుతుందనీ ఉద్యోగులకు తెలియకుండా ఉండే అవకాశం లేదు.

3. ఆంధ్ర, రాయలసీమ ప్రాంతాలకు చెందిన వాళ్ళందరినీ వెళ్ళిపొమ్మనడం లేదు. స్థానిక రిజర్వేషన్ అంటే నూటికి నూరు శాతం రిజర్వేషన్ కాదు. అటెండర్ నుండి ఎల్‌డిసి (జూనియర్ అసిస్టెంట్) దాకా ఉన్న కింది స్థాయి ఉద్యోగాలలో 80 శాతం, ఎల్‌డిసి కంటే ఎక్కువ హోదా ఉన్న ఎన్‌జివో ఉద్యోగాలలో 70 శాతం, గెజిటెడ్ పోస్టులలో 60 శాతం ఉంటుంది. కిందిస్థాయి పోస్టులకు ఆ జిల్లాకు చెందినవారే స్థానికులు. ఆ పైస్థాయి వాటికి రెండు లేక మూడు జిల్లాలతో కూడిన జోన్‌కు చెందిన వారు స్థానికులు. ఇంకా పైస్థాయి పోస్టులకు అసలు స్థానిక రిజర్వేషనే వర్తించదు. రిజర్వేషన్ పోను మిగిలిన పోస్టులకు ఎక్కడి వారైనా పోటీపడవచ్చు. స్థానికులు కూడా ఈ పోస్టులకు పోటీపడవచ్చు.

4. ముప్పై ఏళ్ళు హైదరాబాద్‌లో ఉద్యోగం చేసినా ఇంకా స్థానికేతరులనడం అన్యాయం అని ఆవేశపడ నక్కరలేదు. స్థానికేతరులు అనేది నిందకాదు, తిట్టుకాదు, బహిష్కరణకాదు. ఉద్యోగ నియామకంలో స్థానిక రిజర్వేషన్‌కు విరుద్ధంగా నియమించబడ్డ వారని మాత్రమే దాని అర్థం. నియామకంలోనే ఉన్న ఆ లోపం ఎన్ని సంవత్సరాలు పనిచేసినా పోదు కదా! అయినా అక్రమంగా నియమించబడ్డ వాళ్ళ ఉద్యోగాలు తీసేయరు. వారికోసం అదనపు పోస్టు ('సూపర్ న్యూమరరీ' అని ఇంగ్లీష్‌లో అంటారు) కల్పిస్తారు. అయితే అది వారి జిల్లాలో, లేక జోన్‌లో ఉంటుంది. వారి కుటుంబ సభ్యులందరూ స్థానిక ఉద్యోగాలకు అనర్హులు కారు. నిజానికి 20, 30 ఏళ్ళుకాదు అంతకంటే చాలా తక్కువ కాలం ఒక జిల్లాలో ఉన్న ఉద్యోగుల పిల్లలు ఆ జిల్లాకు స్థానికులు అయిపోగలరు. ఒక ఉద్యోగానికి ఉండే విద్యార్హతకు సంబంధించిన చివరి సంవత్సరంతో లెక్కగట్టి నాలుగు సంవత్సరాలు అక్కడ చదువుకుని ఉంటే చాలు, వాళ్ళు స్థానికులే.

అపోహలు అటుంచి, అసలు జీవో 610 ఎందుకొచ్చిందో తెలుసుకోవడం అవసరం. తెలంగాణవాసులు దాని అమలు గురించి ఎందుకు ఆవేశపడుతున్నారో తెలుసుకోవడం అవసరం. 'విశాలాంధ్ర' ఏర్పాటుపట్ల తెలంగాణవాసులు తొలినుండి విముఖంగా ఉండడానికి గల ఒక ముఖ్యకారణం, విద్య విషయంలో తెలంగాణ వెనుకబడి ఉండడం. ఆధునిక పాలనా యంత్రాంగంలోనూ, ఆర్థిక రంగంలోనూ ఉద్యోగాలు పొందాలంటే బ్రిటిష్‌వాడు ప్రవేశపెట్టిన నమూనాలో విద్యావంతులై

> **అపోహలు అటుంచి, అసలు జీవో 610 ఎందుకొచ్చిందో తెలుసుకోవడం అవసరం. తెలంగాణవాసులు దాని అమలు గురించి ఎందుకు ఆవేశపడుతున్నారో తెలుసుకోవడం అవసరం. 'విశాలాంధ్ర' ఏర్పాటుపట్ల తెలంగాణవాసులు తొలినుండి విముఖంగా ఉండడానికి గల ఒక ముఖ్యకారణం, విద్య విషయంలో తెలంగాణ వెనుకబడి ఉండడం.**

ఉండాలి. అందుకే దేశ వ్యాప్తంగా బ్రిటిష్ పాలిత ప్రాంతాలు స్థానిక సంస్థానాల కింద ఉన్న ప్రాంతాల కంటే స్వాతంత్ర్యం వచ్చేనాటికి విద్యా, ఉద్యోగ విషయాలలో ముందు ఉన్నాయి (బ్రిటిష్ నమూనాలో విద్యావ్యవస్థను ముందునుండి పెంపొందించిన సంస్థానాలను మినహాయించి). చాలా విషయాలలో తెలంగాణ కంటే వెనుకబడి ఉన్న రాయలసీమ కూడా 'విశాలాంధ్ర' ఏర్పడే నాటికి విద్య విషయంలో మాత్రం తెలంగాణ కంటే ముందు ఉంది. అభివృద్ధిలో విద్యకుండే ప్రాముఖ్యాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకున్నప్పుడు ఈ అసమానత అసమాన అభివృద్ధికి దారితీయగలదన్న ఆందోళన రాష్ట్రావతరణ నాటినుండి వ్యక్తం అయింది. మొదటి ఎస్ఆర్‌సి నివేదికలోను, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పాటుకు ముందుషరతు అయిన పెద్దమనుషుల ఒప్పందంలోనూ ఇది స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. రాష్ట్రావతరణ తరువాత విద్యా ఉద్యోగ రంగాలలో ఉన్న ఈ అసమానతను తగ్గించడానికి సంకల్ప పూర్వకమైన ప్రయత్నం జరిగి ఉంటే సమస్య క్రమంగానైనా పరిష్కారం అయ్యేదేమోగానీ అటువంటిదేమీ జరగలేదు. అప్పటికే అభివృద్ధి చెందినవారు అందినకాడికి అవకాశాలు వాడుకొని ఇంకెంత అభివృద్ధి చెందాలన్నదే లక్ష్యంగా ఉండింది, ఉంది.

ఈ స్థితిలో విద్యా ఉద్యోగ రంగాలలో తెలంగాణప్రాంత ప్రజల హక్కులను కాపాడగలిగింది 'ముల్కీ' నిబంధనలొక్కటే. ముల్క్ అంటే ప్రదేశం అని అర్థం. ముల్కీ అంటే ప్రాదేశికులు. 12 సంవత్సరాలు హైదరాబాద్ రాష్ట్రవాసులై ఉంటేనే ఉద్యోగ నియామకం విషయంలో స్థానికులుగా పరిగణించబడతారన్న నియమం హైదరాబాద్ సంస్థానంలో ఉండింది. అయితే హైదరాబాద్ నిజాము లొంగిపోయిన మరుసటి రోజు నుండి దీనిని అతిక్రమించి అప్పటి మద్రాసు రాష్ట్రంలోని తెలుగు జిల్లాల వాసులను యదేచ్ఛగా హైదరాబాద్‌లో నియమించసాగారు.

1969లో మొదలైన మొదటి ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమం లేవదీసిన ముఖ్యమైన ప్రశ్నలలో ముల్కీ నిబంధనల ఉల్లంఘన ఒకటి. పైన చెప్పినట్టు, ఇదేదో ఒక ప్రత్యేక హోదాను కోల్పోయారన్న దుగ్ధకాదు. విద్యా ఉద్యోగ రంగాలలో సమాన అవకాశాలు దక్కలేదన్న ఆవేదన. తెలంగాణను కలుపుకున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పాటుకు ముందుషరతుగా ప్రకటించుకున్న పెద్దమనుషుల ఒప్పందంలో సమాన అవకాశాలు ఉండాలన్న దృష్టితోనే ముల్కీ నిబంధనలు కొనసాగాలని రాసుకున్నారు. ఆంధ్ర రాయలసీమ ప్రాంత నాయకులు ఒప్పుకున్నారు.

కానీ తెలంగాణ ఉద్యమం ముల్కీ నిబంధనలు సక్రమంగా అమలుకాలేదన్న అభ్యంతరం లేవదీయగానే ఆ నిబంధనలే రాజ్యాంగ విరుద్ధం అని హైకోర్టులో కేసువేయడం, హైకోర్టు అవి రాజ్యాంగ విరుద్ధమేనని ప్రకటించడం జరిగింది. దీనితో సమాన విద్యా ఉద్యోగ అవకాశాలు శాశ్వతంగా సమాధి అయ్యేవేమోగానీ 1973లో సుప్రీంకోర్టు హైకోర్టు తీర్పును కొట్టేసి ముల్కీ నిబంధనలు రాజ్యాంగ బద్ధమేనని తీర్పు ఇచ్చింది.

రాజకీయంగానూ అంగీకరించి సుప్రీంకోర్టు ఆమోదముద్ర వేసిన ఈ సమానతా సూత్రాన్ని తెలంగాణేతరులు గౌరవించి ఉంటే రాష్ట్రంలో పరిస్థితి అన్ని రకాలుగా మెరుగుగా ఉండేది. కానీ దానిని గౌరవించకపోగా వారు బ్లాక్ మెయిల్‌కు దిగారు. అప్పటికే తెలంగాణ ఉద్యమం నాయకత్వపు బలహీనతవల్ల చల్లారిపోయిన విషయాన్ని అలుసుగా తీసుకొని ముల్కీ నిబంధనలతో సహా తెలంగాణ ప్రాంతానికి ఏ ప్రత్యేక ప్రతిపత్తీ, రక్షణా ఉండడానికి వీలులేదనీ, అన్నీ తొలగించకపోతే ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్రం ఇచ్చేయాలనీ డిమాండు చేస్తూ 'జై ఆంధ్ర' ఉద్యమం లేవదీశారు. (ఈ రోజు కూడా జీవో 610ని సంపూర్ణంగా అమలుచేయాలని పట్టుబట్టినట్టయితే ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్రం కోరుకుంటామని ఆంధ్ర ప్రాంత నాయకులుగా చలామణి అవుతున్న వారు అంటున్నారు. విద్యా ఉద్యోగ రంగాలలో చారిత్రక కారణాలవల్ల సంక్రమించిన ఆధిపత్యాన్ని శాశ్వతంగా కొనసాగించాలన్న ఆరాటం తప్ప ఈ దబాయింపులో న్యాయం ఏమైనా ఉందా?)

సుప్రీంకోర్టు ముల్కీ నిబంధనలు రాజ్యాంగబద్ధమేనని ప్రకటించినప్పటికీ ఈ దబాయింపుకు లొంగి వాటిని రద్దుచేసి వాటి స్థానంలో జీవో 610కి మూలమైన రాష్ట్రపతి ఆదేశాలు జారీచేశారు. వాటిని మళ్ళీ న్యాయ వివాదాలలోకి లాగకుండా ఉండగలందుకు రాజ్యాంగాన్ని సవరించి, ఆర్టికల్ 371-డిని ప్రవేశపెట్టి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ప్రాంతీయ అసమానతలను నివారించడానికి ప్రత్యేక ఆదేశాలు జారీచేసే అధికారం రాష్ట్రపతికి (అంటే కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అని అర్థం) ఇచ్చారు. దాని ననుసరించి 1975లో జారీచేసిన రాష్ట్రపతి ఆదేశంలో ఒక్క తెలంగాణలోనేకాక రాష్ట్రమంతటా కూడా ఉద్యోగాలలో స్థానికులకు రిజర్వేషన్‌లు కల్పించారు. ఈ స్థానిక రిజర్వేషన్ అన్ని ప్రాంతాలలోనూ ఒకే రకంగా అమలవుతుంది. అందులో తెలంగాణకు ప్రత్యేక ప్రతిపత్తి ఉందన్న అభిప్రాయం అపోహ అని మొదట్లోనే చెప్పాము. ఈ రోజు విజయనగరం జిల్లాలోనూ, చిత్తూరు జిల్లాలోనూ అన్ని ప్రభుత్వ కార్యాలయాలలోనూ అటెండర్ పోస్టుల నుండి ఎల్‌డిసి పోస్టులదాకా నూటికి 80 శాతం ఆ జిల్లావారే ఉన్నారంటే అది తెలంగాణ ఉద్యమం చలవే. లేకపోతే ఆ జిల్లాలలో కిందిస్థాయి పోస్టులు సైతం బయటివాళ్ళు తీసుకుందురనడంలో సందేహమేమీ లేదు.

1975లో జారీఅయిన రాష్ట్రపతి ఆదేశం సక్రమంగా అమలుకాలేదు. ముఖ్యంగా రాజధానిలో బతకడంలో ఉన్న ఇతర ఆకర్షణల కారణంగా హైదరాబాద్‌లో దాని ఉల్లంఘన పెద్దెత్తున జరిగింది. దీనికి వ్యతిరేకంగా 1980లలో ఆందోళన జరిగింది. టి.జి.వెంకటేశ్ గారికి తెలియకపోవచ్చును గానీ అక్రమంగా నియమించబడ్డ స్థానికేతరులను పంపించేయాలన్న ఆందోళన రాయలసీమలోనే మొదట జరిగింది. దానికి స్పందించి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం జీవో 564ను జారీచేసింది. అది చాలావరకు అమలయింది కూడా. అంతకంటే పెద్ద సంఖ్యలో - ప్రధానంగా హైదరాబాద్‌లో జరిగిన అక్రమ నియామకాలకు వ్యతిరేకంగా తెలంగాణవాసులు లేవదీసిన ఆందోళనకు జవాబుగా 1985లో జీవో 610 జారీ అయింది. అది 20 సంవత్సరాలైనా అమలుకాకపోవడం వల్ల రెండవసారి పెల్లుబికిన ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమం దానికోసం పట్టుబడుతున్నది.

ఇందులో అన్యాయం ఏముంది? అభ్యంతరం చెప్పడానికి ఏముంది? విద్యా, ఉద్యోగ రంగాలలో సమాన అవకాశాలు ఉండనక్కర లేదనుకునే వాళ్ళతో మాట్లాడేదేమీ లేదు. ఉండాలనుకునే వాళ్ళు తెలంగాణేతర ప్రాంతాల ప్రతినిధులుగా చలామణి అవుతున్న రాజకీయ నాయకులు చేస్తున్న రచ్చను మౌనంగా ఎందుకు స్వీకరిస్తున్నారు?

మానవహక్కుల వేదిక
Human Rights Forum (HRF)

25 జూన్, 2007